

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบสังคมสร้างกลวิธีในการดำเนินชีวิตให้ซับซ้อนเพิ่มขึ้นโดยกระบวนการดังกล่าวนำผู้คนในสังคมให้ดำเนินชีวิตไปตามระบบสังคมใหญ่ และทำให้ระบบสังคมย่อยต้องปรับประยุกต์ตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และในการเปลี่ยนแปลงนั้น ได้นำเอาระบบระเบียบทางสังคมไทยขาดหายไปด้วย ทำให้เราเกิดปัญหาการพัฒนาที่ปราศจากการเข้าถึงความเป็นสังคมไทย ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี มีบทบาทและส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก จากการที่สังคมมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญทางด้านวัตถุและความเจริญทางด้านจิตใจแต่ไม่สมดุลกันจึงก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ทำให้ประเทศชาติมีการพัฒนาล่าช้า และไม่พัฒนาเท่าที่ควร การที่ประเทศจะพัฒนา หรือมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด จะต้องอาศัยเงื่อนไขสำคัญหลายประการ คุณภาพของคนหรือประชากรของประเทศนั้นนับว่าสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะคุณภาพของคนด้านความมีระเบียบวินัย^๑

ดังนั้น วินัยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังกันมาตั้งแต่เด็ก เพราะวินัย นอกจากจะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเจริญก้าวหน้าแล้ว คนที่มีวินัยกับตนเองดีมักเป็นคนที่มีประสิทธิภาพสำเร็จทั้งการเรียน การงาน และการดำรงชีวิต^๒ การส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองนั้น ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม การมีวินัยในตนเอง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก และความมีวินัยในตนเอง จะเป็นพื้นฐานของบุคคลในการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคมต่อไป^๓

วินัยในตนเองเป็นกระบวนการค่อยเป็นค่อยไปอาศัยการแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้อื่น ตั้งแต่เยาว์วัยเด็กจะบังคับการพัฒนาตนเองได้โดยได้รับการแนะนำอย่างดีในวัยเด็ก ให้เด็กเข้าใจถึงบทบาททางสังคม และจากการดูแบบและเลียนแบบอย่างที่เป็นที่ปฏิบัติกันเด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการทำตามสังคม^๔ การเรียนการสอนในชั้นเรียนนอกจากจะเป็นสถานที่ให้ความรู้แล้วยังเป็นสถานที่ที่ฝึกพฤติกรรมให้อยู่ในระเบียบวินัยตามความประสงค์ของสังคมการขาดความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้อันเป็นผลทำให้การสอนไม่

^๑ รัตน์ บัวสนธ์. “เอกสารประกอบการบรรยายการประเมินโครงการ/การวิจัยเชิงปริมาณ”, (ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓), (อัสสัมชัญ).

^๒ พุ่มบุญ(นามแฝง), “สร้างวินัยให้ลูก”, วารสารท้องถิ่น, ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๓): ๕๑-๕๖.

^๓ สุชา จันทระ, “เด็กกับการสร้างระเบียบวินัย”, วารสารแนะแนว, ปีที่ ๒ (กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๑๑): ๔๙-๕๓.

^๔ วิทยา นาควัชร, วิธีเลี้ยงลูกให้เก่งดีและมีความสุข, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๔), หน้า ๘๖.

สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักจิตวิทยาได้เสนอวิธีการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนใหม่ โดยเน้นการให้รางวัลแทนการลงโทษ ซึ่งใช้ทฤษฎีหลักการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมของมนุษย์ สกินเนอร์นักจิตวิทยาที่สนใจในการปรับพฤติกรรมมีความเชื่อว่า อินทรีย์เมื่อกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้ว ได้รับการเสริมแรงมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งขึ้น แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมนั้นจะมีความถี่ลดลงจนหายไปนอกจากนี้ยังพบว่า อัตราการตอบสนองในพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนมากในระยะเวลาที่ได้รับการเสริมแรง ทฤษฎีนี้สามารถนำไปประยุกต์ปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนได้ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ เพื่อให้เด็กไทยเจริญทุกด้านตามความมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓ หมวดที่ ๔ มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา ความรู้ และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษาจึงมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์การเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่การได้กล่าวถึงเนื้อหาไว้ว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์การเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่นชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นหาด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอน สามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียนควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้นสื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติสื่อสิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่าและน่าสนใจชวนให้คิดชวนให้เข้าใจได้ง่าย กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เกิดจากการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนและพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดทำและจัดหาสื่อที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการศึกษาศึกษาค้นคว้านำมาวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนศึกษาวิธีการเลือกใช้อุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ^๕

^๕ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับราชฎีกา, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒”, [ออนไลน์]แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th>, [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

การจัดกลุ่มการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานวิสัยทัศน์ที่ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตรผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนอาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการกระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิดกระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์จริงกระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ / แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด^๖

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและ สังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่าครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง จึงต้องรู้จักนำวิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจะต้องรู้วิธีการฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนวัดดอนสมอ ตำบลดอนสมอ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดสิงห์บุรี การจัดการเรียนการสอนในสาระวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่สมบูรณ์ตามแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีสาเหตุมาจากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่อยู่ในระเบียบวินัยในห้องเรียน ทั้งในขณะที่ครูสอนและให้งานทำให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนน้อยลงซึ่งแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนในห้องเรียน มีหลายวิธี เช่น การเสริมแรงทางบวก ได้แก่ การให้คำชมเชย การให้รางวัล การเสริมแรงทางลบ เช่น การลงโทษ ในระดับที่เหมาะสมกับวัย หรือการเสริมแรงเชิงใจ ในการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ แต่แนวทางที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาแล้วเห็นว่าเหมาะสมกับปัญหา และเหมาะสมกับนักเรียนที่สุดคือ การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เพราะช่วงอายุของนักเรียนอยู่ระหว่าง ๙-๑๒ ปี การเสริมแรงบวกจะได้ผลดีกว่าการเสริมแรงทางลบ และการใช้เบี้ยอรรถกรในการสะสมแต้มจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก ให้ความร่วมมือ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาใน เรื่องการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัย โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอ ตำบลดอนสมอ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดสิงห์บุรี ปีการศึกษา ๒๕๖๐

^๖ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๒, ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.kannarat.ac.th, [๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐].

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัย โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรของผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดดอนสมอ ตำบลดอนสมอ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอ ตำบลดอนสมอ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ พฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เรื่องการขาดระเบียบวินัยในห้องเรียน ก่อนและหลัง โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอ ตำบลดอนสมอ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษา เรื่องการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัย โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้กำหนดของการศึกษาไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักสูตรมาจัดหน่วยการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน ๓ เรื่อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยการเรียนรู้ในการเสริมแรง ดังนี้

เรื่อง พัฒนาการของสมัยสุโขทัย เวลา ๕ ชั่วโมง

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย เวลา ๓ ชั่วโมง

เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย เวลา ๔ ชั่วโมง

ผู้ศึกษาได้เลือกทำการวิจัยในช่วงนี้เพราะมีเวลาในการเตรียมการทำการวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ซึ่งค่อนข้างจะมีใบงานที่จะให้นักเรียนทำเป็นจำนวนมาก จึงเหมาะแก่การเสริมแรงสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เกิดการการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

๑.๔.๒.๑ ประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๒๑ คน

๑.๔.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในสาระวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอจังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๒๑ คน เป็นกลุ่มเดียวกับประชากร

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่องการปรับพฤติกรรมด้านระเบียบวินัย โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในวิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนวัดดอนสมอ จังหวัดสิงห์บุรี ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้กำหนดตัวแปรดังนี้

๑.๔.๓.๑ ตัวแปรต้น คือการจัดการเรียนการสอนโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยของผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์

๑.๔.๓.๒ ตัวแปรตาม คือผลการเรียนรู้ทางด้านระเบียบวินัยของผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์

(๑) ความมีระเบียบวินัยในตนเอง

(๒) การลดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์

(๓) กระบวนการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยของผู้เรียนในวิชาประวัติศาสตร์ พฤติกรรมการขาดระเบียบวินัยของนักเรียนในห้องซึ่งสังเกตได้

- ปฏิบัติตามคำแนะนำของครู

- ชักถามรายละเอียดและข้อสงสัยในงานที่ครูมอบหมายให้ทำ

- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

ผู้วิจัยทำการศึกษานักเรียนโรงเรียนวัดดอนสมอ จังหวัดสิงห์บุรี ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้นหลังจากใช้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรและมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายดีขึ้น

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การบูรณาการทางการสอนจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ไปผสมผสานกันฝึกให้รู้จักใช้เหตุผลและการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา

๑.๖.๒ วิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญในภูมิภาคต่างๆทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ของภูมิภาคนั้นๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๑.๖.๓ ระเบียบวินัย หมายถึง แบบแผน กฎเกณฑ์ ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติ คนที่มีระเบียบวินัยเป็นคนที่สามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามแบบแผนกฎเกณฑ์และข้อบังคับของสังคมนั้นได้โดยอาจจะใช้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับเป็นเครื่องกำหนดให้ทำตาม ซึ่งเรียกว่าระเบียบวินัย

ภายนอกหรืออาจจะปฏิบัติเพราะตระหนักถึงความถูกต้องเหมาะสมด้วยตัวของตัวเองแม้บางอย่างจะไม่ได้มีการกำหนดไว้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับก็ตามซึ่งเรียกว่ามีระเบียบวินัยในตนเอง

๑.๖.๔ เบี้ยอรณกร หมายถึง การเสริมแรงทางบวก ซึ่งการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้สติ๊กเกอร์รางวัลเป็นสิ่งเสริมแรง ซึ่งสามารถนำไปแลกกับคะแนนตามเงื่อนไขที่กำหนด

๑.๖.๕ โรงเรียนวัดดอนสมอ หมายถึง ตำบลดอนสมอ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

๑.๖.๖ นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดดอนสมอ ตำบลดอนสมอ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ จำนวน ๒๑ คน

๑.๖.๗ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการทดสอบหลังการเรียนภายหลังจากการปรับปรุงพฤติกรรม

๑.๖.๘ การเสริมแรง หมายถึง การทำให้ผู้ทำพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจ เมื่อทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งแล้ว เพื่อให้ทำพฤติกรรมนั้นซ้ำๆ อีกเช่นเมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูให้รางวัล (นักเรียนพอใจ) นักเรียนจะตอบคำถามอีกหากครูถามคำถามครั้งต่อไปการทำให้ผู้ทำพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจทำได้โดยให้ตัวเสริมแรง เมื่อทำพฤติกรรมแล้วดังนั้นการเสริมแรง Reinforcement จึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

๑.๖.๙ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งที่ทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ

๑.๖.๑๐ การพัฒนาพฤติกรรม หมายถึง (Behavior Modification) คือการนำเอาหลักการและทฤษฎีต่างๆ ทางจิตวิทยาที่ได้ผ่านการวิจัยทดสอบแล้ว มาใช้ในการศึกษาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยวิธีการอย่างเป็นระบบและเป็นวิทยาศาสตร์โดยเทคนิคในการพัฒนาพฤติกรรมซึ่งมีวิธีการหลักๆ ๔ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ การควบคุมตนเองและการบังคับตนเอง

การควบคุมตนเองและการบังคับตนเองถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรม เพราะการพัฒนาพฤติกรรมมุ่งหมายที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยเขาสามารถบังคับและควบคุมตัวเองได้ ให้ประพฤติปฏิบัติหรือกระทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม จึงถือว่าได้บรรลุเป้าหมายของการปรับพฤติกรรม โดยการพัฒนาการควบคุมตนเองนั้นเราสามารถนำเอาเทคนิคต่างๆ มาใช้ได้หลายประการ เช่น การควบคุมสิ่งเร้าไม่ให้มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

วิธีที่ ๒ การสร้างพฤติกรรมใหม่

เป็นเทคนิคสำหรับใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่โดยการเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่เราคาดหวังว่าจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ โดยลงมือปฏิบัติพัฒนาพฤติกรรมพร้อมกับการให้การเสริมแรงคือการให้รางวัลในพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบซึ่งได้แก่พฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งพฤติกรรมของตัวแบบ

สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้แก่ตนเองหรือบุคคลที่เราต้องการสร้างพฤติกรรมได้

วิธีที่ ๓ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

การลดพฤติกรรมหมายถึงการตัดทอนหรือลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกไปซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวอาจจะสร้างปัญหาและความเดือดร้อนให้ตัวเองและผู้อื่นได้ซึ่งเราสามารถใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การลงโทษ ซึ่งผู้ลงโทษจะต้องเข้าใจหลักการในการลงโทษดังนี้

๑. ถ้าจะลงโทษต้องลงโทษให้รุนแรงที่สุดโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลว่าเคยได้รับโทษสถานใดมาแล้ว

๒. การลงโทษไม่ควรเพิ่มโทษอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพราะอาจทำให้ผู้ถูกลงโทษค่อยๆ ปรับตัวและทนต่อการลงโทษได้ จนทำให้การลงโทษไม่ได้ผล

๓. ลงโทษทันทีและทุกครั้งที่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปรากฏขึ้น

๔. ควรให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ควบคู่กันไปด้วย

วิธีที่ ๔ การเพิ่มพฤติกรรมหรือคงพฤติกรรมไว้

เมื่อมีการสร้างพฤติกรรมให้กับบุคลากรแล้วสิ่งที่สำคัญยิ่งคือการธำรงรักษาพฤติกรรมให้คงอยู่ถาวรหรือนานที่สุด ซึ่งคงต้องอาศัยหลักการเสริมแรงในทางบวกเป็นหลัก แต่หากจำเป็นอาจเสริมแรงในทางลบก็ได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. การเสริมแรงทางบวก คือ สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ และส่งผลต่อพฤติกรรมที่จะดำรงอยู่ กล่าวคือ เกิดการตอบสนองที่จะมีพฤติกรรมนั้นๆ บ่อยขึ้นซึ่งหลักการเสริมแรงทางบวกมีดังนี้

๑.๑ ให้แรงเสริมทันทีที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิด

๑.๒ ตัวเสริมแรงที่ให้อาจมีขนาดและมีปริมาณมากพอ

๑.๓ ถ้าเป็นแรงเสริมทางสังคมผู้ให้ต้องแสดงออกอย่างจริงจัง

๑.๔ ต้องใช้การเสริมแรงไปตามขั้นตอนเริ่มต้นจากพฤติกรรมย่อยที่เป็นพื้นฐาน

๒. แรงเสริมทางลบ คือ สิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่บุคคลไม่พึงพอใจ ซึ่งบุคคลอาจหลบเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงได้ด้วยการทำพฤติกรรมบางอย่าง บุคคลจะกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้น ถ้าเขาเชื่อว่าจะช่วยให้เขาหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาได้ หลักของการเสริมแรงทางลบก็คือ การให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจตลอดเวลาเพื่อจะได้แสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจนั้น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑.๗.๑ ช่วยให้นักเรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น
- ๑.๗.๒ นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น
- ๑.๗.๓ นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะคิดค้นหาความรู้ยิ่งขึ้น
- ๑.๗.๔ ผู้สอนเห็นความสำคัญ
- ๑.๗.๕ ผู้สอนมีบุคลิกภาพดี
- ๑.๗.๖ ส่งเสริมให้การเรียนบรรลุดียิ่งขึ้น
- ๑.๗.๗ ช่วยให้นักเรียนประเมินตนเองได้
- ๑.๗.๘ เพื่อให้นักเรียนรู้จักมองโลกในแง่ดี
- ๑.๗.๙ นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
- ๑.๗.๑๐ นักเรียนรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนๆ น้องๆ
- ๑.๗.๑๑ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีขึ้น
- ๑.๗.๑๒ นักเรียนขยันหมั่นเพียรมากขึ้น และมีเหตุผลที่ดีขึ้น
- ๑.๗.๑๓ นักเรียนมีระเบียบ วินัยดีขึ้น
- ๑.๗.๑๔ นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง
- ๑.๗.๑๕ นักเรียนมีความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังมีอายุน้อยๆ